

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

De presbytero qui in animum induxit Constantino, vt Ariū & Euzoium ab
exilio reuocaret, & libello de illorum fide, & quomodo Arius à cōcilio quod
Hierosolymus coiuerat, rursus in communionem acceptus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

SOZOMENI HISTOR.

Caluariz loco extractum esset, Marianus, vir nobilis, & scriba imperatoris, accedens Tyrum, cōcilio tradidit literas, quibus erat mandatū, vt episcopi quā maturrimè Hierosolymam peterent, nouumq; templum consecrarent. Quinetiam istud quoq; (sic enim sectū ante deliberauerat) necessariū putauit, vt episcopi, qui tyri in vnū cōuenerāt, lites inter ipsos susceptas primo omnium dirimerent: sicq; deinde à discordia & offensione animorū purgati, ad templū dedicandum se conferrent. Nam concordia sacerdotū tali festo peraccomodatā esse. Itaque episcopi cōtendunt Hierosolymā, & non templum solum, verū etiam thesauros & monimēta ab imperatore illuc missa consecrant: quæ ad hoc tēpus in eo templo manent reposita, multumq; admirationis propter suam magnificentiam & amplitudinem spectatoribus excitant. Ex quo tēpore ecclesia Hierosolimitana quotannis diem festū splendide admodū celebrat: adeo vt in eo initiationes sacrorum peragantur, & dies octo deinceps cōuentus fiant, cōpluresq; ex omnibus totius orbis terræ partibus, qui vndique ad sacra loca visenda cōfluere, tempore, quo hic dies festus celebrabatur, eo conuenirent.

De presbytero qui in animum induxit Constantino, vt Ariū & Euzoium ab exilio reuocaret, & libello de illorum fide, & quomodo Arius à cōcilio quod Hierosolymis coinerat, rursus in cōmunionem acceptus fuerit. CAP. XXVI.

Eodem tempore Ariani tempus idoneum nacti, laborabant, vt conciliū episcoporum Hierosolymis cogeretur, & Arius atq; Euzoius in cōmunionē reciperentur. Ad quā rē audacius suscipiendā tali causa fuere inducti. Presbyter quidā erat forori imperatoris per familiaris, doctrinæ Arianae laudator, verū quod illi sectæ fauebat, primo omnes celare nitebatur, sed lōgo tēporis spacio dilapso, cū maiore necessitudine cū Cōstantia (hoc enim forori Imperatoris nomē fuit) cōstasset, nactus animi fidem, liberè cū ea colloquitur, queritur Ariū patria iniuste pulsum esse, & inuidiæ priuatarūq; inimicitiarum causa ec-
clesia

eclesia eiectum ab Alexandro, qui ecclesiam administrabat Alexandriam. Nā Alexander, inquit, cum videret illū à plebe magni fieri, cœpit graui in eum inuidia inflammari.

Constantia autem, tametsi ista vera esse credebat, tamen dū vixit, nihil noui contra concilij Nicœni decteta molita est. At vbi in morbum incidit, & se iam mortem obiturā suspicata est, fratrem, cum ad ipsam accederet, orauit beneficiū, quod iam postremum peteret, sibi tribui. Petijt autē vt presbyterum, quē dixi, in numero familiarium haberet, ei quē vtpote recte de deo sentienti fidem adiungeret. Se nanque mox morituram esse, & de cætero vitam hanc sibi minime curæ fore, sed ei metuere, ne ipse, deo irato, vel calamitatis aliquid acciperet, vel imperium turpiter amitteret. Nam quorundam suasu, iustos & bonos viros perpetuo exilio iniuste multatos esse. Qua de causa imperator deinceps presbyterum sibi habuit coniunctissimum, authoritatem libertatemque loquendi concessit, cōmunicauit cū eo de fororis postulatis, censuit denique causam Arii denuo discutendam esse: atque seu quod hæsitaret, veræ ne essent calumniæ Ario obiectæ, seu quod forori gratificari cuperet, haud ita multo post, Ariū reuocauit ab exilio, & formulam de sua in deū fide edere mandauit. Ille igitur nouitate verborum, quæ ante excogitauerat, declinata, aliā fidei formulam contexit, verbisque simplicibus, quæ sunt in sanctis literis vsitata, vsus est; atque se obstrinxit iureiurando, ita reuera se credere, ita ex animo sentire, & aliud præterea nihil cogitatione complecti. Sic ergo se habet formula fidei ab ipso edita.

*Religiosissimo sanctissimoque domino nostro
imperatori Constantino, Arius*

& Euzoius.

NOs quidem, sicut tua singularis erga deum pietas, Domine Imperator, in mandatis dedit, fidē nostrā scriptis prodidimus, & de deo cū ipsi, tū cæteri, qui nobiscum sunt, ita credere cōstemur, vt sequitur. Credimus in vnū deū patrē omnipotentē: & in dominū Iesum Christū filiū eius, ex ipso ante omnia secula genitum deū sermonē, per quē omnia facta sunt, cum quæ in cælis, tum quæ in

SOZOMENI HISTOR.

Matt. 28.

terris: qui descendit, & incarnatus est, & passus est, & resurrexit, & ascendit ad cœlos, & iterum venturus est iudicare vivos & mortuos. Et in spiritum sanctum, in carnis resurrectionem, in vitam futuri seculi, in regnum cœlorum, in unam catholicam ecclesiam Dei, ab una orbis terrarum ora ad alteram usque se porrigentem. Hanc fidem à sacrosanctis Evangelij accepimus, ipso domino suis discipulis dicente: Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris & filij, & spiritus sancti. si verò ista non credimus sicut uniuersa catholica ecclesia, & scripturæ docent, quibus quidem omnino fidem adhibemus. Iudex noster Deus sit & in presentia, & in futuro iudicio. Quapropter tuam pietatem obsecramus, imperator sanctissime, ut quoniam viri ecclesiastici sumus, & sensum cum ecclesiæ, tum sacrarum literarum teneamus, nos pro tua sanctimonia, quæ & pacem conciliat, & Deum augustè veneratur, omnibus controuersijs & inanibus argutijs sublatis, matri nostræ, ecclesiæ scilicet, adiungas: uti & nos, & ecclesia tranquille vitam degentes, inter nos mutuò pro pacato & pio regni tui statu, & pro uniuerso hominum genere oēs cõmuniter cõsuetas preces peragamus. Hanc fidei formulam nonnulli ita callidè compositam esse dicebant, ut uerbis solùm ab Ariana doctrina discrepare, re ipsa cum eadem consentire videretur: quandoquidem voces in ea positæ talem facultatem dabant in utranque partem ambigendi, ut sensus uterque tum orthodoxorum, tum Arianorum ex illis colligi posset. Verùm imperator Arius & Euzoium eadem cum episcopis in concilio Nicæno coactis sentire arbitratus, re admodum delectabatur, attamen sibi non tantum sumpsit authoritatis, ut eos antè in communionem reciperet, quã causa ab illis, penes quos erat potestas, sicut ecclesiæ norma postulat, & diiudicaretur, & diligenter examinaretur. Itaq; illos mittit ad episcopos herosolymis id temporis conuocatos, scripsitq; ut formulã fidei ab istis editam accuratè expenderent: atque ut concilium benignam de illis pronuntiaret sententiam, si vel rectè de religione sentire uideantur, perq; inuidiam structe sint insidiæ, vel cum nihil causæ habeant, cur factum iam de se iudicium incusent, resipiscere uelint. Ex quibus literis illi, qui istorum causâ

causæ studebant, occasionem denuo nacti, eos in communem receperunt. Atque cum hoc fecissent, literas dedere imperatori, scripsereque tum ad ecclesiam Alexandrinam, tum ad episcopos & clericos Aegypti, Thebaidis, & Libyæ, eos hortati admodum, ut Arium & Euzoium lubentibus animis reciperent: quippe tum eorum fidem veram esse testimonio imperatoris confirmatâ fuisse (quâ quidē fidē suis literis subiunxerunt) tum cōcilium iudicio imperatoris suffragatum esse. Atq; hæc quidē ad hunc modū Hierosolymis Arianorum studio facta esse cognouimus.

Imperatoris Constantini ad concilium Tyri conuocatum epistola, & sancti Athanasii Arianorū impulsu proscriptio. C. A. XXVII.

Athanasius autem Tyro fugiens, venit Constantinopolim, atque accedens ad imperatorem, coram episcopis, qui ipsum cōdemnauerant, de iniuriis acceptis conqueritur: orat imperatorem, ut res Tyri iudicata, ipso audiente examinentur. Itaque Constantinus eius postulationem æquam arbitratus, epistolâ ad episcopos, qui Tyri in vnum conuenerant, scripsit ad hunc modum.

Victor Constantinus, Max. August. episcopis, qui Tyri conuenerunt. S.

Quanquàm haud equidē scio cuius generis sint ea, quæ à vestro concilio non sine tumultu & magna contentionum procella decreta sunt: videtur tamen ipsa veritas turbulenta quadâ animorū vestrorum concitatione penitus labefactata. Nam vos dū similitudine, quâ nullo modo vultis deponere, mutuò inter vos exercetis, ea, quæ veritate attingunt, quæq; Deo grata acceptaq; sunt, omnino negligitis. Verùm diuina prouidētia perfectum iri spero, ut tum huius cōtentionis lues perspicuè deprehēsa, prorsus dissipetur, tum nobis planū fiat, vos ne, qui ibi in vnum cōuenistis, vllā veritatis curâ duxeritis, deq; rebus in disceptatione vocatis, neq; gratia alicuius, neq; odio adducti, sententiâ pronūtiaueritis. Quapropter opus est ut omnes vos ad meâ pietatē propere accedatis, quò ratio rerum à vobis gestarum